

Northern Ireland

1 - Manas kā noziegumā cietušā tiesības

Kādu informāciju es saņemšu no iestādes (piemēram, policijas, prokurora), kad ir noticis noziegums, bet vēl neesmu par to ziņojis?

Jums ir tiesības saņemt rakstisku informāciju par to, ko sagaidīt no krimināltiesību sistēmas, piemēram, bukletu "Informācija noziegumos cietušajiem" vai tās tīmekļa vietnes adresi, kurā šāda informācija ir pieejama.

Atkarībā no nozieguma veida, jūsu personiskajiem apstākļiem vai informācijas nozīmes konkrētā izmeklēšanas vai kriminālprocesa posmā jums no brīža, kad pirmo reizi vēršaties policijā, ir jāsaņem šāda informācija:

- kur un kā saņemt konsultāciju vai palīdzību, tostarp kā saņemt medicīnisku palīdzību, speciālistu atbalstu (piemēram, psiholoģisku atbalstu) un atrast alternatīvu izmitināšanas vietu;
- kā paziņot par noziedzīgu nodarījumu un ar ko jāsaņemas, ja rodas kādi jautājumi par lietu;
- kā pieprasīt kompensāciju;
- kādas iespējas pieejamas, ja cietušais neatrodas Ziemeļīrijā;
- pieejamie tulkošanas pakalpojumi;
- kā iesniegt sūdzību par pakalpojumu sniedzēju;
- pieejamie atjaunojošās justīcijas pakalpojumi;
- kā atgūt izdevumus, kas radušies kā lieciniekam tiesvedības laikā.

Jums ir tiesības jebkurā laikā izmantot cietušo atbalsta pakalpojumus neatkarīgi no tā, vai jūs esat vai neesat ziņojis par noziegumu, un tie jums ir pieejami arī pēc izmeklēšanas un kriminālprocesa beigām.

Es nedzīvoju tajā ES valstī, kurā noziegums tika izdarīts (esmu ES vai trešās valsts pilsonis). Kā tiek aizsargātas manas tiesības?

Jums ir tiesības saņemt Cietušo hartā aprakstītos pakalpojumus, ja noziegums ir izdarīts Ziemeļīrijā vai ja pakalpojumi ir saistīti ar Ziemeļīrijā notiekošu kriminālprocesu. [1]

[1] *Tiesības uz kompensāciju no Kaitējuma atlīdzināšanas dienestiem var būt atkarīgas no jūsu dzīvesvietas vai valstspiederības valsts; izņēmums ir šādi gadījumi: jūs esat atzīts par cilvēku tirdzniecības upuri vai jums ir piešķirts patvērums, alternatīvais statuss vai pagaidu uzturēšanās atļauja.*

Kādu informāciju es saņemšu, ja ziņošu par noziegumu?

Jums ir tiesības saņemt no policijas šādu informāciju:

- rakstisku apliecinājumu par to, ka jūs esat ziņojis par noziegumu, apliecinājumā ietverot pamatinformāciju par nodarījumu. Rakstiskais apliecinājums var būt vēstule, elektronisks paziņojums, piemēram, e-pasts vai īsziņa, vai ar roku rakstīts dokuments. Jūs varat lūgt, lai šādu apliecinājumu jums nesniedz. Ja, pēc policijas domām, pastāv risks, ka rakstiska apliecinājuma nosūtīšana jums var kaitēt (piemēram, gadījumos, kad notikusi vardarbība ģimenē), tā var vienoties ar jums par apliecinājuma nesūtīšanu;
- izsmejošu skaidrojumu par to, ko sagaidīt no krimināltiesību sistēmas, kad jūs ziņojat par noziegumu vai kad ar jums sazinās kā ar cietušo izmeklēšanas ietvaros;
- novērtējumu par to, vai jūs vēlaties palīdzību, un, ja tā, kāda palīdzība vai atbalsts jums varētu būt nepieciešams. Tas palīdzēs noteikt, vai jūs esat kādā no trim cietušo kategorijām, kam var būt nepieciešams pastiprināts atbalsts, un vai un kādā apmērā jūs varat izmantot īpašos pasākumus. Policija var uzticēt detalizētāku novērtēšanu cietušo atbalsta dienestiem;

- rakstisku informāciju par to, ko sagaidīt no krimināltiesību sistēmas, piemēram, bukletu “Informācija noziegumos cietušajiem” vai tās tīmekļa vietnes adresi, kurā šāda informācija pieejama, pēc iespējas ātrāk, taču ne vēlāk kā piecas darbdienu pēc ziņošanas par noziegumu vai sazināšanās ar jums kā ar cietušo izmeklēšanas ietvaros;
- norādi par to, cik bieži jūs saņemsiet informāciju par lietas norisi, pēc sarunas ar policiju;
- bez liekas kavēšanās — skaidrojumu par lēmumu neizmeklēt noziegumu;
- informāciju par lietas izmeklēšanas beigām, ja neviena persona netiek apsūdzēta, un skaidrojumu par iemesliem.

Jums ir tiesības no policijas saņemt informāciju par cietušo atbalsta dienestiem, tostarp šo dienestu kontaktinformāciju, lai jūs varētu izmantot to pakalpojumus jebkurā laikā.

Jums ir tiesības bez liekas kavēšanās saņemt no policijas informāciju un paskaidrojumus, kad aizdomās turētais:

- tiek apcietināts;
- tiek nopratināts ar brīdinājumu;
- tiek atbrīvots bez apsūdzības izvirzīšanas;
- tiek atbrīvots pret galvojumu vai tiek mainīti vai atcelti galvojuma nosacījumi.

Vai man ir tiesības uz bezmaksas mutiskās vai rakstiskās tulkošanas pakalpojumiem (sazinoties ar policiju vai citām iestādēm vai izmeklēšanas un tiesas procesa laikā)?

Ja jūs nesaprotat angļu valodu vai nerunājat angļu valodā, jums ir tiesības pieprasīt mutisku tulkojumu jums saprotamā valodā:

- ziņojot par noziedzīgu nodarījumu [1];
- kad policija jūs noprātina un
- kad jūs sniežat liecību kā liecinieks.

Ja jūs nesaprotat angļu valodu vai nerunājat angļu valodā, jums ir tiesības pieprasīt rakstisku tulkojumu šādai informācijai:

- rakstiskais apliecinājums par noziegumu, par kuru ziņojāt;
- ja nopratināšanas vai tiesas sēdes vajadzībām ir nepieciešams iepazīties ar konkrētu dokumentu, kas jums tiek uzradīts, — dokumenta attiecīgās daļas;
- dokuments, kurā jūs informē par tiesas sēdes datumu, laiku un vietu, un
- kriminālprocesa iznākums, ja jums ir tiesības uz šādu informāciju saskaņā ar šo kodeksu, un, ja iespējams, vismaz Tss lēmumu pamatojuma izklāsts.

[1] Jums ir tiesības ziņot par noziegumu jums saprotamā valodā vai izmantojot nepieciešamo lingvistisko palīdzību, ja jūs nerunājat angļu valodā.

Kā iestāde nodrošina, ka es saprotu un ka mani saprot (ja es esmu bērns; ja es esmu persona ar invaliditāti)?

Saskaņā ar Cietušo hartu pakalpojumu sniedzējiem ir jākomunicē ar jums vienkāršā un saprotamā valodā, īstenojot nepieciešamos pasākumus (piemēram, sniedzot viegli lasāmā valodā, Braila rakstā vai izmantojot reģistrētu starpnieku), lai palīdzētu jums saprast un tikt saprastam. Izvērtējot atbilstīgos pasākumus, pakalpojumu sniedzējiem ir jāņem vērā jūsu personiskās īpašības, kas var ietekmēt spēju saprast un tikt saprastam.

Ir pieejami dažādi informatīvi bukleti vieglā valodā dažādos formātos.

Atbalsta pakalpojumi cietušajiem

Kas sniedz atbalstu cietušajiem?

Cietušo hartas 76. pantā ir paredzētas cietušo tiesības uz piekļuvi cietušo atbalsta pakalpojumiem neatkarīgi no tā, vai viņi ir ziņojuši par noziegumu policijai. Hartas darbības jomā ietilpst Ziemeļīrijas cietušo atbalsta organizācijas *Victim Support NI* sniegtais atbalsts un labdarības organizācijas NSPCC Atbalsta dienests gados jauniem lieciniekiem. Tiesības uz NSPCC pakalpojumiem var izmantot tikai tad, ja bērnam vai jauniešiem ir jāliecina tiesā. Ārpus hartas darbības jomas var būt pieejami citi NSPCC atbalsta pakalpojumi, piemēram, bērnu un jauniešu uzticības tālrunis.

Vai policija automātiski nodos manus datus cietušo atbalsta dienestam?

Policija izskaidros jums, ka jūsu dati tiks automātiski nodoti cietušo atbalsta dienestiem, kad jūs ziņosiet par noziegumu. Jums ir tiesības prasīt policijai, lai tā nenodod jūsu datus cietušo atbalsta dienestiem.

Kā tiek aizsargāti mani personas dati?

Ja saskaņā ar Cietušo hartu ir nepieciešama informācijas nodošana, pakalpojumu sniedzējiem tas ir jā dara efektīvi un saskaņā ar saviem pienākumiem, kas paredzēti 1998. gada Datu aizsardzības likumā un citos piemērojamos tiesību aktos.

Vai man ir jāziņo par noziegumu, pirms saņemu cietušajiem paredzēto atbalstu?

Nē, jums ir tiesības izmantot cietušo atbalsta pakalpojumus jebkurā laikā neatkarīgi no tā, vai jūs esat vai neesat ziņojis par noziegumu, kā arī pēc izmeklēšanas un kriminālprocesa beigām.

Personīgā aizsardzība apdraudējuma gadījumā

Kādi aizsardzības veidi ir pieejami?

Ja cietušais ziņo par noziegumu pakalpojumu sniedzējam, kas ir atbildīgs par noziedzīgu nodarījumu izmeklēšanu, pakalpojumu sniedzējam ir jāveic individuāls novērtējums, lai apzinātu konkrētas cietušā aizsardzības vajadzības un noteiktu, vai un kādā mērā cietušajam būtu vajadzīgi specifiski aizsardzības pasākumi vai īpaši pasākumi nopratināšanas vai liecības sniegšanas laikā.

Novērtējums ir atkarīgs no visiem apstākļiem, tostarp nozieguma smaguma un šķietamā kaitējuma cietušajam. Novērtējumā ir jāņem vērā cietušā personiskās īpašības, uzskati un nozieguma būtība un apstākļi.

Ja pēc individuālās novērtēšanas pakalpojumu sniedzējs ir secinājis, ka cietušajam ir nepieciešama specifiska aizsardzība un cietušajam varētu būt lietderīgi konkrēti aizsardzības pasākumi nopratināšanas laikā, par noziedzīgā nodarījuma izmeklēšanu atbildīgajam pakalpojumu sniedzējam, ņemot vērā operatīvos un praktiskos ierobežojumus, ir arī jānodrošina, ka:

- ja iespējams, cietušo vienmēr nopratina viena un tā pati persona, ja vien tas nekaitē izmeklēšanas pienācīgai norisei;
- ja nepieciešams, nopratināšana notiek telpās, kas īpaši paredzētas vai pielāgotas šim nolūkam;
- nopratināšanu veic attiecīgi apmācīti profesionāļi vai tā tiek veikta ar šādu profesionāļu starpniecību un,
- ja lieta saistīta ar seksuālu vardarbību, ar dzimumu saistītu vardarbību vai vardarbību ģimenē, cietušajiem tiek piedāvāta iespēja, ka nopratināšanu veic tā paša dzimuma persona. Ja iespējams, šāda veida pieprasījumiem ir jā dod piekrišana, ja vien tas neapdraud izmeklēšanas pienācīgu norisi.

Mazticamajā gadījumā, ja aizdomās turētais izbēgs no apcietinājuma, policija, konstatējot izbēgšanu vai saņemot attiecīgu informāciju no cietuma, iespēju robežās informēs jūs par izbēgšanu un pasākumiem, kas veikti jūsu aizsardzībai, ja izvērtējumā tiks konstatēta liela iespējamība, ka aizdomās turētais varētu jums kaitēt.

Kas var man nodrošināt aizsardzību?

Ja cietušais ziņo par noziegumu pakalpojumu sniedzējam, kas ir atbildīgs par noziedzīgu nodarījumu izmeklēšanu, ir jānodrošina cietušā individuāls novērtējums, lai apzinātu nepieciešamo konkrēto aizsardzību. Lielākajā daļā gadījumu to darīs policija.

Vai mana lieta tiks izvērtēta, lai noskaidrotu, vai noziedzīgā nodarījuma izdarītājs varētu mani apdraudēt arī turpmāk?

Visiem noziedzīgos nodarījumos cietušajiem ir tiesības uz policijas novērtējumu, kas tiek veikts, lai apzinātu cietušā vajadzības vai nepieciešamo atbalstu, tostarp lai noteiktu, vai un kādā mērā cietušajam būtu vajadzīgi īpaši pasākumi. Novērtējuma tvērums un saturs ir atkarīgs no nozieguma smaguma un jūsu individuālajām vajadzībām. Novērtējumā tiks ņemtas vērā jūsu personiskās īpašības, nozieguma būtība un apstākļi un jūsu viedoklis. Jo vairāk informācijas jūs varēsiet sniegt novērtēšanas laikā, jo precīzāk atbalsts atbildīs jūsu individuālajām vajadzībām.

Vai mana lieta tiks izvērtēta, lai noskaidrotu, vai pastāv risks, ka krimināltiesību sistēma var man nodarīt turpmāku kaitējumu (izmeklēšanas un tiesvedības laikā)?

Visiem noziedzīgos nodarījumos cietušajiem ir tiesības uz policijas novērtējumu, kas tiek veikts, lai apzinātu cietušā vajadzības vai nepieciešamo atbalstu, tostarp lai noteiktu, vai un kādā mērā cietušajam būtu vajadzīgi īpaši pasākumi. Novērtējuma tvērums un saturs ir atkarīgs no nozieguma smaguma un jūsu individuālajām vajadzībām. Novērtējumā tiks ņemtas vērā jūsu personiskās īpašības, nozieguma būtība un apstākļi un jūsu viedoklis. Jo vairāk informācijas jūs varēsiet sniegt novērtēšanas laikā, jo precīzāk atbalsts atbildīs jūsu individuālajām vajadzībām.

Kāda aizsardzība ir pieejama īpaši neaizsargātiem cietušajiem?

Saskaņā ar Cietušo hartu jums ir papildu tiesības kā neaizsargātam cietušajam [1], ja jūsu liecības kvalitāti var ietekmēt tas, ka jums ir:

- garīgās veselības problēmas;
- mācīšanās vai komunikācijas traucējumi;
- neiroloģiski traucējumi vai
- fizisko spēju traucējumi.

[1] *Par liecinieka atbilstību īpašiem pasākumiem lemj tiesa, pamatojoties uz 1999. gada Rīkojuma par pierādījumiem krimināllietās (Ziemeļrija) 4. pantā minētajiem kritērijiem.*

Es esmu nepilngadīgs. Vai man ir īpašas tiesības?

Saskaņā ar Cietušo hartu jums ir papildu tiesības kā neaizsargātam cietušajam [1], ja noziedzīgā nodarījuma izdarīšanas brīdī jūs vēl neesat sasniedzis 18 gadu vecumu. Cita starpā tas nozīmē, ka jums ir tiesības uz īpašiem pasākumiem, ja sniežat liecību tiesā.

[1] *Par liecinieka atbilstību īpašiem pasākumiem lemj tiesa, pamatojoties uz 1999. gada Rīkojuma par pierādījumiem krimināllietās (Ziemeļrija) 4. pantā minētajiem kritērijiem.*

Nozieguma rezultātā ir gājis bojā mans ģimenes loceklis. Kādas ir manas tiesības?

Mirušā tuviniekiem ir tiesības saņemt pakalpojumus saskaņā ar Cietušo hartu kā vissmagākajā noziegumā cietušajiem.

Noziegumā ir cietis mans ģimenes loceklis. Kādas ir manas tiesības?

Ģimenes pārstāvis noziegumā cietušām personām ar invaliditāti vai cietušajiem, kuri noziedzīga nodarījuma rezultātā guvuši tik smagus savainojumus, ka nespēj komunicēt

Ja jums ir invaliditāte vai jūs noziedzīga nodarījuma rezultātā esat guvis tik smagus savainojumus, ka nespējat komunicēt, jums vai jūsu tuviniekiem ir tiesības iecelt ģimenes pārstāvi, kurš rīkojas kā kontaktpersona, saņemot Cietušo hartā paredzētos pakalpojumus.

Vecāks vai aizbildnis cietušajam, kurš nav sasniedzis 18 gadu vecumu

Cietušajam, kurš nav sasniedzis 18 gadu vecumu, un parasti arī cietušā vecākam vai aizbildnim ir tiesības saņemt Cietušo hartā paredzētos pakalpojumus. [1]

[1] *Izņemot gadījumus, kad pret jūsu vecāku vai aizbildni notiek izmeklēšana vai ir izvirzīta policijas apsūdzība saistībā ar noziegumu, vai kad pēc pakalpojumu sniedzēja ieskatiem šādu pakalpojumu sniegšana jūsu vecākam vai aizbildnim nav jūsu labākajās interesēs.*

Vai man ir pieejami mediācijas pakalpojumi? Kādi ir nosacījumi? Vai mediācijas laikā būšu pasargāts?

Atjaunojošās justīcijas mērķis ir censties palīdzēt novērst nozieguma rezultātā radīto kaitējumu (tostarp morālu un emocionālu kaitējumu). Visas atjaunojošās justīcijas darbības ir pilnīgi brīvprātīgas — jums nav obligāti tajās jāiesaistās, turklāt šajā procesā piedalās apmācīts mediators. Atjaunojošās justīcijas procesā jums var nākties nonākt tiešā un netiešā saskarsmē ar noziedzīgā nodarījuma izdarītāju. Process var notikt rakstiski vai mutiski vai ietvert tikšanos klātienē. Visām pusēm ir iespēja izstāstīt, kas notika, un izskaidrot noziedzīgā nodarījuma ietekmi. Pirms tam kopā ar jums notiks sagatavošanās, ko jūsu atbalstam organizēs attiecīgais pakalpojumu sniedzējs.

Tiks īstenoti vajadzīgie pasākumi, lai garantētu, ka visi procesi, kuros jūs piekrītat piedalīties, notiek droši; tikšanās starp jums un noziedzīgā nodarījuma izdarītāju vienmēr notiks apmācīta mediatora klātbūtnē. Ja noziedzīgā nodarījuma izdarītājs atzīst savu vainu un vēlas tikties vai sazināties ar jums, jums var būt iespēja izskaidrot viņam, kā incidents ir jūsu ietekmējis. Pēc tam jūs varat pieprasīt atvairošanos vai vienoties par to, kas noziedzīgā nodarījuma izdarītājam ir jāpaveic, lai atlīdzinātu nodarīto kaitējumu.

Kur var iepazīties ar tiesību aktiem, kuros noteiktas manas tiesības?

Cietušo hartu Ziemeļrijas asamblejā iesniedza Tieslietu departaments saskaņā ar 2015. gada Likuma par justīciju (Ziemeļrija) 31. panta 2. punktu.

Cietušo hartā ir izklāstīti pakalpojumi, kas galvenajām krimināltiesību iestādēm un citām organizācijām ar attiecīgām funkcijām Ziemeļrijā jāsniedz noziegumos cietušajiem. Šīs organizācijas dēvē par pakalpojumu sniedzējiem.

Cietušo hartā izklāstītās tiesības attiecas uz visiem cietušajiem neatkarīgi no viņu dzīvesvietas.

Šīs lapas dažādās valodu versijas uztur attiecīgās dalībvalstis. Tulkojumu veic Eiropas Komisijas dienestā. Varbūtējās izmaiņas, ko oriģinālā ieviesušas kompetentās valsts iestādes, iespējams, nav atspoguļotas tulkojumos. Eiropas Komisija neuzņemas nekādas saistības un atbildību par datiem, ko satur šis dokuments, vai informāciju un datiem, uz kuriem šajā dokumentā ir atsauces. Lūdzam skatīt juridisko paziņojumu, lai iepazītos ar autortiesību noteikumiem, ko piemēro dalībvalstī, kas ir atbildīga par šo lapu.

Lapa atjaunināta: 14/03/2019